

РЕЦЕНЗИЯ

От: проф. д.н. Борислав Димитров Борисов, СА „Д.А. Ценов“ – Свищов, научно направление 3.7. Администрация и управление и 3.8. „Икономика“

Относно: конкурс за доцент по професионално направление 5.13 „Общо инженерство“, научна специалност „Индустриален мениджмънт“, за нуждите на МГУ „Св. Иван Рилски“, катедра „Икономика и управление“, обявен в ДВ бр. 29 от 12 април 2022 година

Кандидат за участие в конкурса: гл. ас. д-р Борислава Бориславова Гълъбова

Основание: Заповед № Р-343 от 11.05.2022 г. на Ректора на МГУ „Св. Иван Рилски“

1. Кратки биографични данни за кандидата

Борислава Гълъбова е придобила бакалавърска, а след това и магистърска степен на висше образование в УНСС, където е защитила и дисертация за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ по Световно стопанство и международни икономически отношения. От 2013 г. започва да работи като хоноруван преподавател към катедра „МИО и бизнес“ на УНСС, през 2015 г. е приета за редовен асистент към катедра „Икономика и управление“ на МГУ „Св. Иван Рилски“, а от 2016 е главен асистент. Същевременно работи първоначално като главен експерт, а в последствие и като директор на „Кариерен център“ МГУ.

2. Изпълнение на количествените изисквания за заемане на академичната длъжност

Кандидатката напълно покрива и далеч надхвърля минималните национални изисквания по чл. 26 от ЗРАСРБ и чл. 1а, ал.1 от ППРАСРБ. При изискуеми точки по минималните национални изисквания 400, тя отчита 719 точки (след корекцията, направена от мен). Регистрира и 8 допълнителни точки от Допълнителните изисквания и критерии за заемане на академичната длъжност „доцент“ при равен брой точки и от минималните изисквания и равни други условия, на МГУ или общо 727 точки.

Таблица 1. Брой точки по минималните национални изисквания и допълнителните изисквания на МГУ, покрити от кандидата

Група	Показатели	Минимални изисквания	Покрити от кандидата
Национални изисквания			
А	Показател 1	50	50
Б	Показател 2	-	-
В	Показател 3	100	100
Г	Сума от показателите от 4 до 10	200	450
Д	Сума от показателите от 11 до 13	50	119
Общо точки по минималните национални изисквания		400	719
Допълнителни изисквания и критерии на МГУ при равен брой точки			
1	По показателите, свързани с учебната дейност		7
2	По показателите, свързани с научната дейност		1
Общо точки по допълнителните изисквания и критерии на МГУ при равен брой точки			8
ОБЩО ТОЧКИ			727

3. Оценка на учебно-преподавателската дейност на кандидатката

Гл. ас. д-р Борислава Гълъбова е главен асистент в Катедра „Икономика и управление“ на МГУ, като общият брой на часовата й заетост към м. септември на учебната 2021/2022 г., е както следва:

- Финанси на предприятието – 56 часа лекции и 28 часа упражнения;
- Икономика на предприятието – 56 часа лекции и 28 часа упражнения;
- Управление на проекти (за ОКС „Бакалавър“) – 42 часа лекции и 28 часа упражнения;
- Банково дело – 20 часа лекции и 10 часа упражнения;
- Бизнес предприемачество – 45 часа лекции и 30 часа упражнения;
- Управление на проекти (за ОКС „Магистър“) – 75 часа лекции и 53 часа упражнения;

Обща заетост 294 часа лекции и 177 часа упражнения.

Гл. ас. д-р Борислава Гълъбова има разработен учебник по Управление на проекти. Лекциите и упражненията, на които Борислава

Гълъбова е титуляр, са обезпечени с учебни материали, разработени самостоятелно или в съавторство, както и с други материали на кандидата – монографии, статии и научни доклади.

4. Обща характеристика на представените научни трудове/публикации

4.1. Основни направления в изследователската дейност.

От представените 38 публикации извън тези, които Борислава Гълъбова е представила при защитата на докторската си дисертация, 18 са на български език и 11 на английски език. Списъкът на публикациите включва:

Монография – 1 бр.

Студии – 1 бр.

Статии – 19 бр.

Научни доклади – 16 бр.

Учебник – 1 бр.

Приемам монографията на тема „Иновации и иновационна активност в условията на криза и следкризисно възстановяване“ за основен хабилизационен труд. Списъкът на студиите, статиите и докладите наброява 36 публикации, които тематично са разпределени както следва:

Таблица 2. Разпределение на публикациите на гл. ас. д-р Борислава Гълъбова по вид и области

№ от списъка	Вид
Иновации и иновационни модели	
Ш.2.	статия
Ш.8.	статия
Ш.9.	доклад
Ш.13.	статия
Ш.24.	доклад
Ш.25.	статия
Ш.27.	статия
Управление на проекти	
Ш.3.	доклад
Ш.17.	статия
Ш.20.	статия
Ш.23.	статия
Ш.28.	статия
Ш.33.	доклад
Управление на човешките ресурси	
Ш.4.	статия
Ш.5.	доклад
Ш.7.	доклад
Ш.10.	статия

Ш.11.	доклад
Ш.14.	доклад
Ш.16.	доклад
Ш.18.	статия
Ш.35.	доклад
Минна индустрия и добивна промишленост	
Ш.6.	статия
Ш.12.	доклад
Ш.15.	доклад
Ш.19.	статия
Ш.22.	студия
Ш.26.	статия
Ш.30.	статия
Ш.31.	доклад
Ш.32.	доклад
Ш.36.	статия
Макроикономика	
Ш.21.	статия
Ш.29.	доклад
Ш.34.	статия
Ш.37.	доклад

Поради известно съвпадение на текстове, резултати от изследвания, изводи, фигури и др., от списъка на рецензираните научни трудове съм изключил следните:

- Докладът под № 11. Публикации под номера 4, 5, 71 10 и 11 се базират на данни от едно и също проучване, но интерпретират различни негови страни и може да се приемат за отделни научни трудове с изключение на доклада под № 11, който повтаря текстове, изводи и фигури от този под № 7.
- Докладът под №12 също повтаря тези и модели от статията под №4 и следва да отпадне от списъка на рецензираните публикации.
- Докладът под № 31. Двата доклада – под № 30 и № 31 в голяма степен се прекриват като изследване, данни, текстове и фигури. Приемам за рецензиране този под № 30, който е на английски език и изключвам от списъка на рецензираните публикации доклада под № 31, който е на български език.
- Статията под № 34 отпада поради голяма степен на дублиране със съждения, виждания и заключения с № 37, а освен това няма достатъчно изразени научни качества като статия и има по-скоро характера на текст от учебник за студенти.

Отпадането на посочените трудове от списъка е отразено в броя на точките по количествените изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“, описани в Таблица 1.

4.2. Оценка на основния монографичен труд.

Монографията, която гл. ас. д-р Борислава Гълъбова представя за придобиване на академичната длъжност „доцент“ е „Иновации и иновационна активност в условията на криза и следкризисно възстановяване“, издадена през 2021 г. в обем от 228 страници. Монографията е структурирана по следния начин: въведение, три глави, заключение, приложения, списък с таблиците, списък с фигурите и използвана литература.

В първа глава на труда са разгледани теоретичните и методологични аспекти на иновациите, като е поставен акцент върху предимствата на отворените иновации, т.е. онези, които се „раждат“ като синергетичен ефект от съчетанието на вътрешните за организацията знания, умения и опит и външни такива, получавани по различни канали. Продуктът на този тип иновации също не се затваря в рамките на организацията, а се разпространява сред всички заинтересовани потенциални ползватели.

Втора глава е посветена на иновационното развитие на добивните и металургични предприятия в условията на криза., т.е. обектът на изследване се конкретизира както в отраслов, така и в ситуационен аспект. Направено е проучване на българската иновационна практика на индустриалните предприятия и са предложени възможни решения на констатираните проблеми.

Третата глава представя резултатите от емпирично проучване на възможностите и перспективите за прилагане на отворения иновационен модел в практиката на индустриалните предприятия и по-конкретно – в предприятията от добивната и металургичната промишленост. То е проведено сред 40 мениджъри. Основният извод от изследването е, че българските мениджъри не познават или слабо познават възможностите, които предоставят отворените иновации, нямат добре изградена мрежа от партньори, изпитват опасения, свързани с неопределеността на външната среда и считат, че стимулите за реализиране на иновации у нас не са достатъчни.

Положителен факт е, че всяка глава завършва с обобщения, изводи и препоръки.

5. Оценка на научните и научно-приложни приноси

В публикациите на гл. ас. д-р Борислава Гълъбова могат да се открият приносни моменти в основните области на знанието, посочени в Таблица 2, а именно:

1. Иновации и иновационни модели;
2. Управление на проекти в предприятията;
3. Управление на човешките ресурси в условията на криза;

4. Изследване развитието на добивната индустрия;
5. Анализ на основни макроикономически показатели и тенденции.

Приносите в областта на теорията и практиката на иновациите се състоят основно в представяне на възможностите на отворения модел на иновации, проучени и систематизирани са предимствата от прилагането на отворени иновации на примера на индустриалните предприятия. Изведени и обобщени са потенциални недостатъци и затруднения при избора и първоначалното прилагане на модела на отворените иновации. Предложени са варианти и препоръки за приложение на отворените иновации в българската индустриална практика.

В областта на управлението на проекти могат да се открият приноси, свързани с проучване на гъвкавата (agile) методология в управлението на проекти на примера на индустриалните предприятия, като са изведени нейните предимства в теоретико-приложен план, с разработването на компетентностен профил и набор от ключови компетенции на проектния мениджър, като предпоставка за ефективно управление, както и с представяне възможностите за използване на някои аналитични техники при управлението на проекти.

В третата област – управлението на човешките ресурси, приносите на кандидатката се свеждат до дефиниране на необходимостта и възможността за адаптиране на политиката по управление на човешките ресурси в добивните предприятия в България в контекста на възникналата пандемия от COVID-19, анализиране и обобщаване на конкретни практики и подходи, които могат да бъдат заимствани и приложени в индустриалните предприятия, анализиране на ефективността на управлението на човешките ресурси във водещи добивни предприятия в България за периода 2014-2017 г. чрез използване на основни показатели за определяне използването на човешките ресурси, както и представяне на иновативни практики и подходи в стратегическото управление на човешките ресурси по време на криза.

В областта на изследване на показатели и тенденции в развитието на добивната индустрия приносни моменти се съдържат в изследванията на кандидатката относно състоянието и развитието на добивната промишленост за изминалите две десетилетия и очертаване ролята ѝ за икономическото и индустриално развитие на национално и европейско ниво, анализиране на бизнес средата в България за периода 2007–2017 г. и определяне на състоянието, слабите страни, потенциала и възможностите за усъвършенстване, както и разработване на два нови коефициента – коефициент на географска концентрация и на географска устойчивост на износа и вноса на стоките от клас „Руди и техните концентрати“.

В последната очертана област от научните интереси на кандидатката нейните приноси се свеждат до проучване състоянието и тенденциите в изменението на производителността на труда на световната, европейската (ЕС-28) и българската икономика за периода 2000-2016 г. с прогноза за развитието, както и формулиране на възможности за устойчиво подобряване на жизненото равнище, приложими за българската икономика, включително и чрез развитие на индустриалния бизнес.

В трудовете на гл. ас. д-р Борислава Гълъбова могат да се открият и други приносни моменти или описаните по-горе да се декомпозират на отделни постигнати резултати, но това няма нито да засили нито да обезцени реалните постижения на авторката. Очертаните приноси са достатъчни като количество и задълбоченост за да дадат ясна представа за посоката на творческите изяви на кандидатката, както и за задълбочеността на нейните изследвания.

7. Критични бележки и препоръки

Препоръките ми към кандидатката за заемане на академичната длъжност „доцент“ се свеждат до следните:

1. Монографичния труд на Борислава Гълъбова „Иновации и иновационна активност в условията на криза и следкризисно възстановяване“ в голямата си част се базира на идеи и изследвания, представени и в други нейни трудове, което е нормално от гледна точка на това, че една монография е всеобхватна, по-богата и задълбочена и неминуемо обхваща авторските виждания, представяни по различни поводи в други отделни трудове. Но трябва да се прави разлика между монография и дисертация. Монография е научна работа, публикувана под формата на книга, посветена на задълбочено проучване на една или няколко свързани теми. В нея се обобщава и анализира литературата по разглежданите теми, представяйки нови теории, хипотези и концепции, които допринасят за развитието на науката. В този смисъл не е необходимо при монографията да се подхожда както при дисертациите за присъждане на научна степен с определяне на обект, предмет, цели, задачи и изследователска теза. При монографията това не помага за изясняване на нейния обхват и на авторските намерения, а я ограничава от гледна точка както на широтата ѝ, така и на нейната научна задълбоченост;
2. Събраните данни от проведеното проучване на прилагането на модела на отворени иновации биха могли бъдат по-задълбочено анализирани, като освен изводи на база процента на отговорите се формулират и проверят хипотези, чрез

използване на статистически методи като дисперсионен анализ и критериите на Фишер, Стюдънт, Пирсън и др. и се анализират с използването на методи като корелационен анализ, регресионен анализ и др.;

3. Наименованието на доклада под № III.33. „Възможности на управлението на проекти като механизъм за успешна реализация на проект“ не звучи добре от стилистична гледна точка, но не отговаря напълно и на съдържанието му, тъй като разглежда един конкретен проект, но не и особеностите на неговото управление като отговорни институции, етапи, бюджет, изпълнители, крайни резултати и пр.;
4. Относно бъдещото научно творчество на гл. ас. д-р Борислава Гълъбова може да се отпрати препоръката да се стреми не толкова към голямо количество на трудовете, колкото към тяхното високо качество и задълбоченост. Така например, в статиите под №№ III.23 и III.20 вместо да се представят възможностите на две познати аналитични техники, каквито са SWOT и PESTLE анализите, можеше да се направи проучване на практиката по тяхното прилагане у нас и допусканите грешки, каквито изобилстват в нашата практика при разработването на стратегически документи на национално, регионално и фирмено ниво, и на тази основа да се направят препоръки за това как трябва коректно да се прилагат двата метода и техните разновидности;

9. Заключение

Кандидатката за академичната длъжност „доцент“ гл. ас. д-р Борислава Гълъбова отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Р България и Правилника за неговото приложение:

- заема длъжността „главен асистент“ в МГУ „Св. Иван Рилски“, катедра „Икономика и управление“ и има пълна осигуреност с учебни часове по дисциплините, по които преподава;

- има придобита научна и образователна степен „доктор“ по научната специалност от 2009 г.;

- покрива изискванията на ЗРАСРБ и ППЗРАСРБ по определените количествени и качествени критерии;

- научно-приложните постижения разкриват актуални проблеми на теорията и практиката на иновациите, управлението на човешките ресурси в предприятията от минно-добивната промишленост, управлението на проекти, както и други съвременни аспекти на корпоративното управление и националната икономика.

Имайки предвид гореизложеното, предлагам гл. ас. д-р Борислава Гълъбова да бъде избрана на академичната длъжност «доцент» по професионално направление 5.13 „Общо инженерство“, научна специалност „Индустриален мениджмънт“.

София, 25.07.2022 г.

Рецензент:.....
(проф. д.н. Б. Борисов)

